

بازخوانی مجدد تاریخچه و نقش سازمان حسابرسی

پیشینه

در سال ۱۳۵۰ شرکت سهامی حسابرسی برای حسابرسی شرکت‌های دولتی تأسیس و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷، به موجب قوانین و مقرراتی که به تصویب شورای انقلاب رسید، شرکت‌ها و مؤسسه‌های انتفاعی و غیرانتفاعی متعددی ملی شدند یا تحت مدیریت دولت قرار گرفتند. برای حسابرسی اینگونه مؤسسه‌ها، سه مؤسسه حسابرسی در بخش عمومی ایران به نام‌های مؤسسه حسابرسی سازمان صنایع ملی و سازمان برنامه (۱۳۵۹) مؤسسه حسابرسی بنیاد مستضعفان «۱۳۵۹» و مؤسسه حسابرسی شاهد «۱۳۶۲» تشکیل شد و هر یک حسابرسی و بازرسی قانونی گروهی از شرکت‌ها و مؤسسه‌ها را عهده‌دار گردیدند.

در سال ۱۳۶۲ به موجب ماده واحده قانون تشکیل سازمان حسابرسی مقرر شد سازمان حسابرسی تأسیس و همه کادر متخصص و پرسنل مورد نیاز را از واحدهای حسابرسی، وزارتخانه‌ها و یا مؤسسه‌ها و یا شرکت‌های دولتی و یا وابسته به دولت با حفظ سوابق خدمتی و سازمان مزبور تأمین نماید به این ترتیب، سازمان حسابرسی به صورت مؤسسه‌ای دارای شخصیت حقوقی، استقلال مالی و وابسته به وزارت امور اقتصادی و دارایی تشکیل شد که ضمن ادامه اجرای وظایف مؤسسات مذکور به فعالیت و سایر زمینه‌های مقرر در اساسنامه خود پرداخت.

مأموریت سازمان

- موضوع مأموریت سازمان عبارت است از:
- تأمین نیازهای اساسی دولت در زمینه حسابرسی و ارائه خدمات تخصصی مالی به بخش‌های دولتی و تحت نظارت دولت؛
 - تدوین و تعمیم اصول و ضوابط حسابداری و حسابرسی و آیین رفتار حرفه‌ای منطبق با موازین اسلامی؛
 - تحقیق و تتبع در روش‌های علمی و عملی به منظور اعتلای دانش تخصصی منطبق با نیازهای کشور.

ب) حسابرسی و بازرسی قانونی شرکت‌هایی که بیش از پنجاه درصد سرمایه آنها متعلق به وزارتخانه‌ها، مؤسسات یا شرکت‌های دولتی باشد به تشخیص وزارت امور اقتصادی و دارایی؛

پ) حسابرسی و بازرسی قانونی نهادهای انقلاب اسلامی در صورت تصویب مجمع یا بالاترین رکن آنها و سایر دستگاه‌هایی که از سوی مدیریت منتخب دولت اداره می‌شوند؛

ت) حسابرسی و بازرسی قانونی شرکت‌های فرعی بانک‌ها، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و نهادهای انقلاب اسلامی و سایر دستگاه‌هایی که از سوی مدیریت منتخب دولت اداره می‌شوند، در صورت تصویب مجمع عمومی آنها؛

ث) حسابرسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و سایر قراردادهای ایجاد دارایی سرمایه‌ای (از قبیل بیع متقابل) مورد اجرا در دستگاه‌های بندهای (الف) و (ب) بالا؛

وظایف سازمان

حسابرسی و بازرسی قانونی

الف) حسابرسی همه مؤسسات دولتی و حسابرسی و بازرسی شرکت‌هایی که صد درصد سرمایه آنها متعلق به دولت، وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی است؛

ج) حسابرسی عملیاتی آن دسته از شرکت‌ها یا طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تحت رسیدگی سازمان که دارای اهمیت، حساسیت یا حجم بالایی عملیات هستند به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب مجمع عمومی سازمان در هر سال؛

چ) حسابرسی موردی ارجاعی از سوی وزیر امور اقتصادی و دارایی؛

ح) حسابرسی و بازرسی قانونی سایر دستگاه‌ها در حدود امکانات و برنامه‌های اجرایی.

مرتبط؛

ب) نشر و اشاعه نتایج مطالعات و تحقیقات برای افزایش پیوسته سطح دانش تخصصی حسابداری و حسابرسی در کشور؛

پ) همکاری با سازمان‌های دولتی، دانشگاه‌ها، مراکز آموزشی و سایر دستگاه‌ها در زمینه آماده‌سازی نیروی انسانی مورد نیاز برای امور حسابرسی و حسابداری؛

ت) تربیت و آموزش افراد متعهد برای تأمین کادر متخصص مورد نیاز از طریق اجرای برنامه‌های مداوم آموزشی برای شاغلین در سازمان.

خدمات مالی مشاوره‌ای

الف) ارائه خدمات و مشاوره مالی و مدیریتی به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و دستگاه‌های مذکور در بندهای (الف) تا (د) بالا.

ب) ارائه خدمات و مشاوره مالی، طرح و استقرار سیستم‌های مالی و خدمات مدیریت به سایر دستگاه‌ها.

ساختار سازمانی

با آنکه سازمان حسابرسی به صورت یک دستگاه دولتی اداره می‌شود، اما کوشش شده است که تا حد ممکن، مشابه یک مؤسسه حرفه‌ای در مقیاس جهانی سازماندهی شود. نمودار صفحه بعد ساختار تشکیلاتی سازمان را نشان می‌دهد.

ارکان اصلی سازمان

مجمع عمومی

مجمع عمومی سازمان متشکل است از وزیر امور اقتصادی و دارایی به عنوان رئیس مجمع، رئیس سازمان مدیریت و نظارت راهبردی ریاست جمهوری، رئیس بانک مرکزی، وزیر صنایع و معادن و وزیر بازرگانی. مجمع عمومی، امور سیاست‌گذاری و تصویب برنامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و صورت‌های مالی و انتخاب اعضای هیئت عامل را به عهده دارد. اصول و ضوابط حسابداری و حسابرسی و همچنین موازین اخلاقی و انضباطی سازمان نیز به تصویب این مجمع می‌رسد.

هیئت عامل

هیئت عامل سازمان از یک نفر رئیس که سمت مدیر عامل را نیز خواهد داشت و یک قائم مقام و هفت عضو دیگر که همگی متخصص، متدین، متعهد و با تجربه هستند، با معرفی رئیس هیئت عامل توسط مجمع عمومی انتخاب می‌شوند.

تدوین اصول و ضوابط حسابداری و حسابرسی

الف) تدوین و انتشار اصول و ضوابط حسابداری و حسابرسی با نظرخواهی از جامعه حسابداران رسمی ایران و سایر مراجع ذیصلاح.

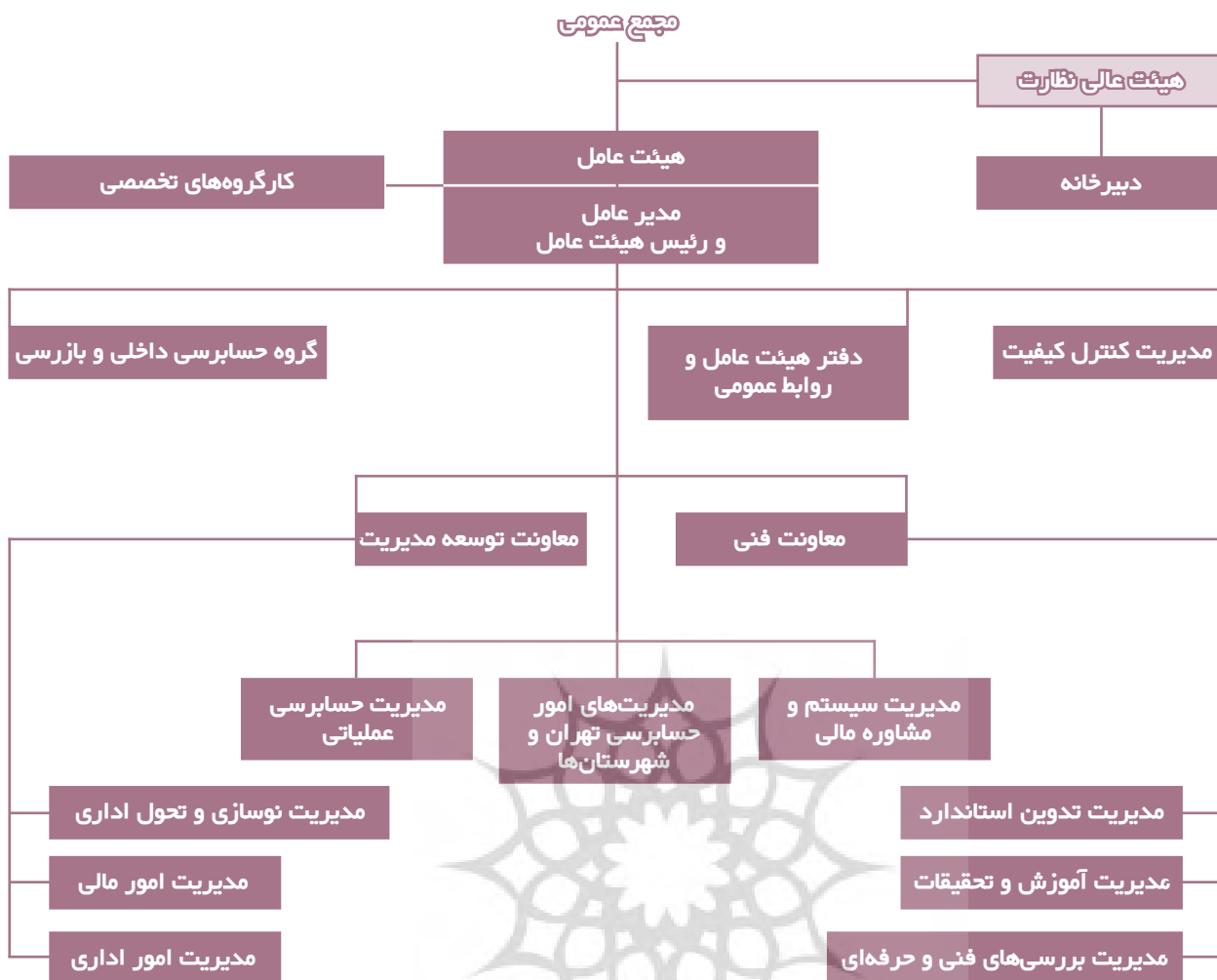
اصول و ضوابط حرفه‌ای موارد زیر را شامل می‌شود:

- استانداردهای حسابداری؛
- استانداردهای حسابرسی؛
- آیین رفتار حرفه‌ای؛
- رهنمودهای مربوط به امور بالا.

ب) تدوین موازین اخلاقی و رفتار حرفه‌ای حساب‌برسان سازمان بر اساس اصول و موازین اسلامی.

آموزش، پژوهش و نشر

الف) انجام تحقیقات و مطالعات لازم برای کسب آخرین اطلاعات در زمینه حسابداری و حسابرسی و سایر رشته‌های

وظایف هیئت عامل بررسی، تأیید و ارائه بودجه سالانه، صورت‌های مالی سالانه و گزارش عملکرد سازمان- تأیید تشکیلات کلان سازمان، بررسی و تأیید آیین‌نامه‌ها- بررسی و تأیید موازین اخلاقی و انضباطی حسابرسان- تعیین و تدوین برنامه‌های آموزشی، مدیریت و اجرای برنامه‌ها به عهده مدیرعامل است و هر یک از اعضای هیئت عامل عهده‌دار بخشی از فعالیت‌های سازمان است. هیئت عامل وظیفه دارد متون پیشنهادی اصول و ضوابط حرفه‌ای را بررسی و تأیید کند و برای تصویب نهایی به مجمع عمومی ارائه دهد.

حسابرسی و حسابداری که از سوی مجمع عمومی انتخاب می‌شوند ۲ نفر از اعضای این هیئت از وزارت امور اقتصادی و دارایی و یک نفر نماینده دادستانی کل کشور و ۲ نفر نیز نماینده دیوان محاسبات عمومی کشور هستند. اعضای هیئت عالی نظارت و وظیفه نظارت همیشگی بر عملیات جاری سازمان، بررسی کنترل‌های داخلی و بازرسی قانونی سازمان را به عهده دارند و گزارش‌های لازم از بررسی‌های خود را به مجمع عمومی و در صورت لزوم به مراجع قانونی تسلیم می‌کنند.

کمیته‌های تخصصی

به منظور حسن اجرای وظایف تخصصی این سازمان، بیش از هفده کمیته مرکب از حسابداران متخصص و با

هیئت عالی نظارت

هیئت عالی نظارت مرکب است از یک رئیس و چهار نفر عضو از بین افراد مسلمان مؤمن، متقی و مسلط به امور

تجربه انتخاب شده‌اند که زیر نظر هیئت عامل انجام وظیفه می‌کنند.

فهرست برخی از کمیته‌ها و شرح مختصری از وظایف آنها در ادامه ارائه می‌شود:

۱- کمیته فنی

این کمیته از هشت عضو تشکیل شده است و تدوین ضوابط و دستورالعمل‌های فنی و حرفه‌ای و ارائه راه‌حل برای مسائل خاص حسابداری و حسابرسی شرکت‌ها و واحدهای مورد رسیدگی را به عهده دارد. امور اجرایی این کمیته از سوی **مدیریت بررسی‌های فنی و حرفه‌ای** انجام می‌شود. اهم فعالیت‌های آن در بخش مدیریت مذکور بیان شده است.

عمده فعالیت‌های کمیته فنی در سال ۱۳۸۷ به شرح زیر است:

۱- بررسی و تصمیم‌گیری درخصوص امکان گسترش دامنه اطلاعات قابل ارائه به مجامع عمومی شرکت‌های مادر تخصصی و شرکت‌های صد درصد دولتی؛

۲- بررسی و نهایی کردن صورت‌های مالی تلفیقی گروه همراه با صورت‌های مالی شرکت سهامی عام نمونه (شرکت اصلی)، حساب‌های مستقل یارانه که توسط کمیته فنی و قوانین و مالیاتی تهیه شده است. تصویب استاندارد حسابرسی بخش ۱۱ با عنوان «کنترل کیفیت در مؤسسات ارائه‌کننده خدمات حسابرسی، سایر خدمات اطمینان بخشی و خدمات مرتبط»؛

۳- تهیه پیش‌نویس بخشنامه‌های متعدد داخلی از جمله بخشنامه مربوط به افشای اطلاعات مربوط به بند ۷۶ استاندارد حسابداری شماره ۴، بند ۱۶ استاندارد حسابداری شماره ۵ و جزء (ج) بند ۷۸ استاندارد حسابداری شماره ۱۱؛

۴- بررسی و تصمیم‌گیری درخصوص مفاد قسمت آخر: "برگ پاسخ به پرسش‌های فنی شماره ۱" و "بند ۳۳ استاندارد حسابداری شماره ۱۱"؛

۵- بررسی و تحقیق درخصوص تعیین سطح اهمیت در حسابرسی‌های غیر از حسابرسی صورت‌های مالی پایان دوره؛

۶- بررسی، تحقیق و تهیه دستورالعمل رسیدگی و گزارشگری کنترل‌های داخلی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار؛

۷- بررسی و پاسخگویی به همه پرسش‌های فنی و حرفه‌ای مطرح شده از سوی مدیران حسابرسی سازمان و همچنین شرکت‌ها (اعم از تحت رسیدگی سازمان و غیره)؛

۸- صدور برگ پاسخ به پرسش فنی شماره ۶۸ مبنی بر انتقال نیافتن حق کنترل واحدهای فرعی از طریق وکالت‌نامه یا انتقال مدیریت؛

۹- تصمیم‌گیری درباره نحوه تهیه چک‌لیست‌های بخش‌های ۲۴، ۲۵ و ۳۱ استانداردهای حسابرسی.

۲- کمیته قوانین و مالیاتی

فعالیت کمیته قوانین و مالیاتی، رفع مشکلات همکاران و شرکت‌های مورد رسیدگی در ارتباط با قوانین و مقررات از جمله قوانین مالیاتی، قانون تجارت، قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، قانون محاسبات عمومی کشور، قانون بودجه سنواتی و ...، مصوبات هیئت محترم دولت و سایر مصوبات مراجع ذی‌صلاح است و به سه دسته کلی به شرح زیر تقسیم می‌شود:

الف) پاسخ‌گویی به پرسش‌ها و شبهات همکاران و صاحبکاران در زمینه قرائت و تفسیر قوانین متعدد مالیاتی، تجارت و غیره؛

ب) بررسی بخشنامه‌ها و مصوبات رسیده به سازمان و ارجاع به مبادی مربوط با توجه به ضرورت یا عدم ضرورت آگاهی همکاران و ضرورت ابلاغ فوری یا ابلاغ سه ماهه به آنان؛

ج- تهیه چک‌لیست‌های لازم جهت هماهنگی گروه‌های مختلف در بررسی قوانین و ابلاغ آن؛

د- بررسی طرح‌ها و لوایح و پیش‌نویس دستورالعمل‌های

مختلف ارجاعی به سازمان و ارائه پیشنهادها لازم برای اصلاح؛

ه- بررسی قوانین، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مختلف و ارائه پیشنهادها اصلاحی برای آنها؛

و- همکاری با دستگاه‌های مختلف در رفع ابهام و مشکلات موجود در قوانین و دستورالعمل‌ها با معرفی همکاران خبره و مطلع.

با توجه به فرازهای یاد شده، عملکرد سال ۱۳۸۷ کمیته به اختصار به شرح زیر بوده است:

۱- بررسی بخشنامه‌ها و مصوبه‌های رسیده به سازمان و اتخاذ تصمیم نسبت به آنها؛

۲- ابلاغ بخشنامه‌ها و مصوبه‌ها به واحدهای حسابرسی برای استفاده از آنها در رسیدگی‌های مربوط؛

۳- بررسی پرسش‌های همکاران در خصوص قانون بودجه سال ۱۳۸۶ و ضوابط اجرایی آن، قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، قانون مالیات‌های مستقیم، اصلاحیه قانون تجارت، قانون بودجه سال ۱۳۸۷ و ضوابط اجرایی آن و سایر قوانین؛

۴- بررسی بخشنامه‌های مالیاتی نیمه اول سال ۱۳۸۷ و ابلاغ آن به واحدهای حسابرسی؛

۵- تهیه و تدوین چک‌لیست قانون بودجه سال ۱۳۸۷ و اصلاحیه قانون برنامه چهارم توسعه؛

۶- بررسی دستورالعمل و گزارش حسابرسی مالیات ارزش افزوده که توسط سازمان امور مالیاتی تهیه شده و ارائه اصلاحات پیشنهادی به سازمان مزبور؛

۷- بررسی قانون محاسبات عمومی و ارائه اصلاحات پیشنهادی به وزارت امور اقتصادی و دارایی در این خصوص؛

۸- همکاری با سازمان امور مالیاتی از طریق تعیین سه نفر از مدیران در هیئت مالیاتی پیش‌بینی شده در تصویب‌نامه شماره ۷۴۰/ت/۳۷۱۲۹ ک مورخ ۱۳۸۷/۱/۱۰ کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی؛

۹- بررسی قوانین موجود و استخراج ضعف‌ها به ویژه در ارتباط با تضاد با سایر قوانین، کار نبودن آنها و به‌کارگیری واژه‌هایی با تعریف مشخص در قوانین و ارائه پیشنهادها لازم برای اصلاح یا جایگزین کردن آنها به مراجع ذیصلاح.

۳- کمیته‌های تدوین استانداردهای حسابداری و حسابرسی

این کمیته‌ها وظیفه تشکیل کارگروه‌هایی برای امور مربوط به تدوین و پیشنهاد متون استانداردهای حسابداری و حسابرسی را در هریک از موضوع‌های خاص به عهده دارد.

فعالیت‌های انجام شده کمیته‌های تدوین استانداردهای حسابداری و حسابرسی در سال ۸۷ به شرح زیر است:

۱- تدوین پیش نویس استاندارد حسابداری شماره ۳۱ «دارایی‌های غیر جاری نگهداری شده برای فروش و عملیات متوقف شده»؛

۲- بررسی نظرات ارائه شده در مورد پیش نویس استاندارد حسابداری «سود هر سهم»؛

۳- تکمیل پیش نویس شماره ۲۴۱ استانداردهای حسابرسی تحت عنوان «بررسی اجمالی اطلاعات مالی میان دوره‌ای از سوی حسابرس مستقل واحد مورد رسیدگی»؛

نکته قابل ذکر اینکه جلسه‌های «کمیته‌های تدوین استانداردهای حسابداری» با ۹ عضو و «کمیته تدوین استانداردهای حسابرسی» با ۷ عضو به صورت مستقل تشکیل می‌شود و اعضای آنها متفاوت است.

۴- کمیته آموزش و تحقیقات

این کمیته از هفت عضو تشکیل شده است و تهیه و تصویب برنامه‌های آموزشی، تحقیقاتی، انتشاراتی و هدایت و نظارت بر برگزاری سمینارها را به عهده دارد. امور اجرایی این کمیته از سوی مدیریت آموزش و تحقیقات انجام می‌شود. فعالیت‌های عمده آن در بخش مدیریت یاد شده، بیان شده است.

اهم موضوع‌های مطرحه در کمیته آموزش شامل بررسی

تجدید چاپ کتاب‌های موجود و بررسی و تصویب ترجمه و تالیف کتاب‌های جدید است.

۵- کمیته اجرایی ماده ۱۵۱ لایحه اصلاح قانون تجارت

قسمت دوم ماده ۱۵۱ لایحه اصلاح قانون تجارت مقرر می‌دارد: «... در صورتی که (بازرس یا بازرسان) ضمن انجام مأموریت خود از وقوع جرمی مطلع شوند باید به مرجع قضایی صلاحیت‌دار اعلام کنند و نیز جریان را به اولین مجمع عمومی گزارش دهند».

بر اساس ماده مذکور، در صورتی که بازرس شاهد وقوع جرم در شرکت باشد باید بلافاصله قبل از اطلاع رسانی به مجمع عمومی صاحبان سهام، آن را به مراجع قضایی صلاحیت‌دار اعلام کند. بر اساس قانون مجازات اسلامی، جرم اعم است از فعل یا ترک فعل که قانون برای آن مجازات تعیین کرده باشد. تشخیص این مهم از عهده یک حسابرس خارج است. لذا تصمیم بر این شد که کمیته اجرایی ماده ۱۵۱ با ۵ عضو تشکیل شود.

گروه‌های حسابرسی موظف‌اند که موارد احتمال وقوع جرم را به این کمیته اعلام کنند. این کمیته پس از طرح آن در جلسات اعضا و در صورت لزوم با بهره‌گیری از نظر دفتر حقوقی سازمان حسابرسی نسبت به اعلام آن به مراجع قضایی صلاحیت‌دار تصمیم‌گیری خواهد کرد.

کمیته اجرایی ماده ۱۵۱ در سال ۱۳۸۷ با تشکیل ۳۲ جلسه، تعداد ۲۱۲ فقره گزارش حسابرسی مستقل و بازرس قانونی را با حضور مدیر فنی و در صورت لزوم اعضای هیئت عامل مورد مطالعه قرار داده است.

پس از بررسی و تبادل نظر در مورد ۱۲۱ فقره گزارش، رأی به عدم شمول ماده ۱۵۱ داده شد و سایر موارد برای اعلام جرم یا تکمیل تحقیقات و ارائه مستندات از سوی شرکت تصویب شد.

۶- کمیته ترفیعات و طبقه‌بندی مشاغل

اهم فعالیت‌های کمیته ترفیعات که از ۶ عضو تشکیل شده

است، در سال ۱۳۸۷ به شرح زیر است:

۱- برگزاری آزمون ارتقای شغلی سالانه کارکنان برای سال ۱۳۸۶ در فروردین ماه ۱۳۸۷ و تصحیح برگه‌های آزمون و اعلام نتایج آن؛

۲- برگزاری آزمون تغییر وضعیت شغلی کارکنان ساعتی و تصحیح اوراق آزمون و اعلام نتایج آن؛

۳- برگزاری مصاحبه با تعدادی از سرپرستان ارشد برای انتصاب به عنوان کارشناس کمیته کنترل کیفیت؛

۴- برگزاری مصاحبه با تعدادی از سرپرستان ارشد برای ارتقا به مدیر فنی؛

۵- برگزاری مصاحبه با تعدادی از مدیران فنی جهت ارتقا به مدیر ارشد؛

۶- طرح سؤالات و برگزاری آزمون ارتقای شغلی سالانه کارکنان و تصحیح برگه‌های آزمون و اعلام نتایج تا پایان سال؛

۷- بررسی پرسش‌های مطرح شده از سوی کارکنان و تصمیم‌گیری در باره آنان.

۷- کمیته انضباطی

این کمیته از ۵ عضو تشکیل شده است و تدوین موازین اخلاقی و رفتار حرفه‌ای و بررسی و اعلام نظر نسبت به موارد تخلف حرفه‌ای کارکنان سازمان از موازین مزبور را به عهده دارد. مدیرعامل محترم سازمان در راستای الزام رعایت آیین رفتار حرفه‌ای و جلوگیری از فساد و انحراف احتمالی، با دستور ویژه به کمیته انضباطی، مقرر کردند که در چارچوب قوانین و مقررات فوراً به پرونده‌های تخلفات اعلام شده به کمیته، رسیدگی ویژه شود. در همین ارتباط کمیته انضباطی در سال ۱۳۸۷ به ۲۳ فقره پرونده رسیدگی کرده که تا کنون برای ۱۴ پرونده رأی صادر شده است. نتایج آرای صادر شده ابلاغی در این خصوص به تنزل سمت، کسر گروه شغلی، استرداد منافع کسب شده، کسر فوق العاده جذب، تذکر کتبی و شفاهی انجامیده است.

جهت ارائه خدمات پشتیبانی به سایر واحدهای حرفه‌ای و تخصصی سازمان تنظیم می‌کند. واحدهای تحت نظر این معاونت عبارت‌اند از: مدیریت امور اداری، مدیریت امور مالی، مدیریت نوسازی و تحول اداری و مدیریت رایانه.

معاونت فنی

این معاونت امور برنامه‌ریزی، هدایت و هماهنگی فعالیت‌های مربوط به تدوین استانداردها، آموزش و تحقیقات و بررسی‌های فنی و حرفه‌ای را به عهده دارد. واحدهای تحت نظر این معاونت عبارت‌اند از:

۱- مدیریت بررسی‌های فنی و حرفه‌ای

مدیر ارشد واحد بررسی‌های فنی و حرفه‌ای دبیر کمیته فنی و دبیر کمیته قوانین و مالیاتی است که با استفاده از کارشناسان متخصص و با تجربه خود ضمن انجام امور مربوط به موارد ارجاع شده از سوی کمیته فنی برای مسائل حسابداری و حسابرسی شرکت‌ها و مؤسسات مورد رسیدگی، راه‌حل مناسب ارائه یا به کمیته فنی پیشنهاد می‌کند.

عمده کارهای انجام شده در واحد مدیریت بررسی‌های فنی و حرفه‌ای در سال ۱۳۸۷ به شرح زیر بوده است:

- انجام امور مربوط به کمیته فنی؛
- انجام امور مربوط به کمیته قوانین و مالیاتی؛

● انجام امور عمومی واحد بررسی‌های فنی و حرفه‌ای.

خلاصه‌ای از فعالیت‌های انجام شده در بخش امور عمومی واحد مدیریت بررسی‌های فنی و حرفه‌ای به شرح زیر است:

۱- شرکت در همه جلسات کمیته‌های فنی، قوانین و مالیاتی و سیستم و انجام همه وظایف دبیری کمیته فنی و کمیته قوانین و مالیاتی؛

۲- تهیه همه بخشنامه‌های داخلی حرفه‌ای و فنی مصوب کمیته‌های فنی، قوانین و مالیاتی و نیز انجام، اجرا و ایجاد هماهنگی در مورد همه مصوبات کمیته‌های فنی و قوانین

۸- کمیته راهبردی سیستم‌های اطلاعاتی مدیریت

این کمیته متشکل از ۵ عضو با هدف به روز کردن امکانات سخت افزاری و نرم افزاری مدیریت و امور داخلی سازمان حسابرسی و همچنین پروژه سیستم‌های اطلاعاتی مدیریت (MIS) تشکیل شده است. به موجب این پروژه هفده سیستم که عبارتند از: حقوق دستمزد، حسابداری مالی، انبار، تدارکات، دارایی ثابت، جذب، دبیرخانه، خزانه داری، صورت حساب، پرسنلی، احکام، قراردادها، بهای تمام شده، کارت اوقات کار (تایم‌شیت)، برنامه‌ریزی قراردادها، بودجه و گزارش‌دهی مدیریت در جریان راه‌اندازی است.

از موارد فوق هشت مورد اول در سال‌های قبل و چهار مورد در سال ۱۳۸۷ راه‌اندازی شده است و بقیه آن در سال‌های آینده به بهره‌برداری خواهد رسید.

۹- سایر کمیته‌ها

در اجرای وظایف تخصصی سازمان برای استفاده بیشتر از نظرات نیروهای متخصص، علاوه بر کمیته‌های یاد شده، کمیته‌های تخصصی دیگری از جمله کمیته مأموریت‌های خارج از کشور، کمیته کنترل کیفیت، کمیته فوق العاده جذب، کمیته سیستم و خدمات مدیریت، کمیته حسابرسی کامپیوتری و کمیته حسابرسی عملیاتی نیز تشکیل شده است.

واحدهای ستادی

برای تنظیم و اداره امور و سرپرستی و هدایت واحدهای ستادی در تشکیلات سازمان حسابرسی دو معاونت به شرح زیر پیش‌بینی شده است:

معاونت توسعه مدیریت

برنامه‌ریزی برای استقرار نظام مناسب امور پشتیبانی، هدایت و هماهنگی فعالیت‌های مربوط به امور اداری، امور مالی، طرح و برنامه، تهیه و کنترل بودجه به عهده این معاونت است و روابط بین مدیریت‌های تحت نظر را از

و مالیاتی که در حیطه وظایف دبیری کمیته‌های مزبور قرار داشته است؛

۳- طبقه‌بندی و ثبت همه بخشنامه‌ها و تصویب‌نامه‌های وارد شده و نیز تایپ، ضبط کامپیوتری و ارسال ماهانه لیست بخشنامه‌های رسیده به همه مدیران حسابرسی در تمامی مواردی که اطلاع دادن آنها ضروری تشخیص داده شده است. همه اطلاعات مزبور در سایت اینترنتی سازمان نیز قرار گرفته است؛

۴- انجام کارهای لازم برای پاسخ به پرسش‌های حرفه‌ای و فنی مطرح شده؛

۵- ارسال بخشنامه‌های مورد تقاضای مدیران حسابرسی برای آنان؛

۶- انجام کارهای لازم برای ویرایش، بازخوانی و آماده کردن و چاپ کتاب «مقدمه‌ای بر نمونه‌گیری حسابرسی» ترجمه و تألیف حبیب ا... تیموری.

گفتنی است که امور مربوط به حسابرسی و خدمات مدیریت واحد شیراز را این مدیریت انجام می‌دهد.

۲- مدیریت تدوین استانداردها

این مدیریت با تشکیل کارگروه‌هایی، امور مربوط به تدوین و پیشنهاد متون استانداردهای حسابداری و حسابرسی را در هریک از موضوعات خاص به عهده دارد.

فعالیت‌های واحد مدیریت تدوین استانداردها در سال ۱۳۸۷ به شرح زیر است:

۱. آماده‌سازی نشریه «خلاصه استانداردهای حسابداری برای مدیران غیر مالی» و راهنمای به‌کارگیری استانداردهای حسابداری با عنوان‌های «ذخایر، بدهی‌های احتمالی و دارایی‌های احتمالی»، «حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها»، «پیمان‌های بلندمدت»، «حسابداری اجاره‌ها»، «درآمد عملیاتی»، «حسابداری دارایی‌های ثابت مشهود» و «حسابداری دارایی‌های نامشهود» برای چاپ مجدد؛

۲. تألیف جلد دوم حسابداری میانه (۱)، حسابداری میانه (۲)،

راهنمای به‌کارگیری استاندارد حسابداری شماره ۲۵ با عنوان گزارشگری برحسب قسمت‌های مختلف، راهنمای به‌کارگیری استاندارد حسابداری شماره ۲۶ با عنوان فعالیت‌های کشاورزی، راهنمای به‌کارگیری استاندارد حسابرسی تقلب؛

۳. پروژه بازنگری «استاندارد حسابداری شماره ۱ با عنوان نحوه ارائه صورت‌های مالی»، «استاندارد حسابداری شماره ۶ با عنوان گزارش عملکرد مالی»؛

۴. پروژه «تطبیق نسخه بازنگری شده استانداردهای بین‌المللی حسابرسی با استانداردهای حسابرسی ایران»؛

۵. استاندارد حسابداری «اکتشاف و ارزیابی منابع معدنی»، «ابزارهای مالی: شناخت و اندازه‌گیری»، «ابزارهای مالی: نحوه ارائه»، «دارایی‌های غیر جاری نگهداری شده برای فروش و عملیات متوقف شده»؛

۶. بازدید از شرکت‌های معدنی مس سرچشمه، گل‌گهر و میدوک در استان کرمان؛

۷. تدوین گزارش جامعی در باره فعالیت‌های معدنی در ایران؛

۸. مطالعه و تحقیق در زمینه حسابداری دولتی و واحدهای غیر انتفاعی؛

۹. پیگیری اخبار حرفه در دنیا و تهیه خبرنامه به صورت ماهانه؛

۱۰. تهیه مقاله برای همایش نظارت بر خصوصی‌سازی؛

۱۱. ترجمه گزارش کمیسیون بورس اوراق بهادار آمریکا در باره پیشنهادهایی برای بهبود گزارشگری مالی؛

۱۲. مطالعه و بررسی ابزارهای مالی منتشر شده یا در حال انتشار در بازار مالی ایران؛

۱۳. مطالعه فرایند تدوین استانداردهای حسابداری دولتی در کشورهای مختلف؛

۱۴. بررسی فنی و داوری مقاله‌های ارسال شده از مجله حسابرس؛

۱۵. بررسی نظرات گردآوری شده درباره استانداردهای

حسابداری (در مرحله پیش نویس):

مدیران و مدیران ارشد.

۱۶. بررسی درآمدها و هزینه‌های شرکت‌های بزرگ و نسبت آنها

با هزینه‌های حسابرسی شرکت‌های مربوط؛

۱۷. برگزاری جلسه‌های هفتگی در ارتباط با استانداردهای

حسابداری و موضوعات مطرح شده از سوی کمیته تدوین

استانداردهای حسابداری.

ب- نشریه‌های در جریان تهیه واحد آموزش و

تحقیقات

تألیف کتاب اخلاق و آیین رفتار حسابداران حرفه‌ای، ترجمه و تألیف کتاب‌های حسابداری برای مدیریت موفق مزرعه طیور، حسابداری برای تصمیم‌گیری مدیران (مدیریت هزینه)، جلد سوم کتاب حسابداری صنعتی، ترجمه بخش‌هایی از کتاب دستورالعمل حسابرسی انجمن حسابداران رسمی آمریکا و کتاب EXCEL در حسابرسی برای تدریس در کلاس‌های آموزشی سازمان و انتشار آن به عنوان کتاب و نیز ترجمه نسخه تجدید نظر شده کتاب حسابداری دولتی.

۳- مدیریت آموزش و تحقیقات

این مدیریت با استفاده از کادر پژوهشی و حرفه‌ای متشکل از پژوهشگران شاغل و دعوت شده، امور تحقیقاتی و انتشارات سازمان را به عهده دارد و انتشار کتاب‌های مختلف حسابداری، حسابرسی و رشته‌های پیرامونی در مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی این واحد انجام می‌شود.

این واحد علاوه بر این، عهده‌دار برنامه‌های آموزش ضمن خدمت کارکنان، تنظیم و اجرای برنامه‌های آموزشی برای مدیران و واحدهای تحت حسابرسی است.

واحدهای اجرایی

امور اجرایی سازمان به عهده واحدهای زیر است:

فعالیت‌های تحقیقاتی و انتشاراتی سازمان حسابرسی در سال ۱۳۸۷ به شرح زیر است:

مدیریت‌های حسابرسی

حسابرسی و بازرسی قانونی شرکت‌ها و حسابرسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که به عهده سازمان است، از طریق گروه‌های حسابرسی که در ۵۳ مدیریت سازماندهی شده‌اند، انجام می‌گیرد. رسیدگی‌های سازمان طبق استانداردهای حسابرسی و با رعایت قوانین و مقررات موضوعه انجام می‌شود و به اظهار نظر در باره صورت‌های مالی واحد حسابرسی شده و همچنین، اظهار نظر در باره گزارش هیئت مدیره و رعایت قوانین و مقررات مربوط توسط واحد مورد رسیدگی می‌انجامد. در صورت درخواست واحدهای مورد رسیدگی یا مراجع ذی‌صلاح، گزارش‌های ویژه نظیر گزارش حسابرسی مالیاتی، گزارش افزایش و کاهش سرمایه و گزارش تأمین طرح‌های اوراق مشارکت نیز تهیه و ارائه می‌شود. فعالیت‌های انجام شده توسط این مدیریت‌ها در راستای ایفای وظایف و مسئولیت‌هایی است که به موجب قانون و اساسنامه به سازمان حسابرسی محول شده‌اند. در

الف- دوره‌های آموزشی

- برگزاری کارگاه آموزشی حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها (استانداردهای حسابداری ۱۵-۱۸-۱۹-۲۰) برای ۷۴ نفر از مدیران ارشد و فنی سازمان؛
- برگزاری دوره آموزش استانداردهای حسابداری و حسابرسی برای ۱۵۳۰ نفر از همکاران گروه‌های حسابرسی (حسابرس، حسابرس ارشد، سرپرست و سرپرست ارشد)؛
- برنامه‌ریزی آزمون کامپیوتر برای همکاران و برگزاری آن در دو نوبت با همکاری واحد کامپیوتر؛
- برگزاری طرح آموزش خانواده با هماهنگی مرکز امور زنان و خانواده سازمان حسابرسی؛
- تهیه مجموعه آرای کمیته کنترل کیفیت بورس و گردآوری استانداردها و ضوابط مربوط به آن و ارسال آن به همه

سال ۱۳۸۷ علاوه بر حسابرسی ۱۰۴۶ صورت‌های مالی سالانه، خدمات حسابرسی به شرح زیر نیز ارائه شده است:

حسابرسی مالیاتی	۵۰۵
نامه مدیریت	۸۶۷
رسیدگی به طرح‌های تملک دارایی‌های ثابت	۲۴۴
گزارش بررسی اجمالی صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای	۲۸۳
حسابرسی رویدادهای مالی آتی	۱۲۴
گزارش بررسی افزایش یا کاهش سرمایه	۱۵۲
گزارش بررسی ویژه	۸۱
سایر گزارش‌های خاص	۲۰

استانداردهای حسابرسی دولتی انتشار یافته توسط دیوان محاسبات آمریکا ترجمه شده است. ترجمه نسخه سال ۲۰۰۷ در حال انجام است.

ب- تهیه فرم‌های مورد نیاز، دستورالعمل آزمون کنترل‌ها و ارزیابی ریسک فعالیت‌ها و همچنین دستورالعمل نمونه‌گیری در دست تهیه است.

خدمات سیستم و مشاوره مالی مدیریتی

کارکنان متخصص این واحد به مؤسساتی که متقاضی مشاوره مدیریت یا استقرار سیستم‌های مالی هستند، خدمات لازم را ارائه می‌کنند.

این واحد به موجب دستورالعمل تشکیل و اداره مؤسسات حسابرسی و خدمات مالی موضوع تبصره ماده ۴ اساسنامه سازمان حسابرسی تشکیل شده است. هدف از ایجاد این واحد، ارتقا و اشاعه فرهنگ نظام‌دهی، شفاف‌سازی و سهولت در امر حسابرسی مالی شرکت‌هاست و هیچ‌گاه سودآوری، هدف اصلی آن به حساب نمی‌آید. فعالیت این واحد ارائه خدمات طراحی و اجرای سیستم‌های جامع اطلاعات حسابداری شامل سیستم‌های خرید، انبارداری، تولید، فروش، بودجه، گزارش‌های مدیریت، مدیریت عملکرد منابع مالی، خدمات مالی (اصلاح حساب‌ها)، مدیریت اطلاعات، یکپارچگی سیستم‌ها، استقرار و پیاده‌سازی سیستم‌های کامپیوتری به‌ویژه سیستم‌های تمام‌شده محصولات و خدمات به شرکت‌های متقاضی است.

بازاریابی پروژه‌های بزرگ، گروهی و خاص، به‌کارگیری گسترده از امکانات فناوری اطلاعات در انجام پروژه‌ها، ارتقاء برتری رقابتی در زمینه طراحی سیستم‌های کامپیوتری بهای تمام شده، جذب گسترده نیرو و توسعه و تربیت نیروها، دانش‌محور ساختن واحد از طریق پژوهش و ارتباط با مراجع حرفه‌ای، از جمله اهداف کوتاه و بلندمدت این واحد برای ادامه فعالیت است.

به‌منظور ساماندهی، برنامه ریزی و پیشبرد اهداف واحد، کمیته سیستم که اعضای آن را مدیرعامل سازمان انتخاب

مدیریت حسابرسی عملیاتی

این واحد با توجه به نیاز کشور در بخش عمومی به حسابرسی عملیاتی، با هدف رسیدگی فعالیت‌های واحدهای اقتصادی از لحاظ اثربخشی، کارایی، صرفه اقتصادی و مدیریت بهینه منابع از سال ۱۳۸۲ در دستور کار سازمان حسابرسی قرار گرفته است.

واحد حسابرسی عملیاتی با اصلاح ساختار سازمانی در سال ۱۳۸۷ دارای یک مدیر ارشد، ۳ مدیر فنی و تعدادی حسابرس در رده‌های مختلف است و قابلیت جذب نیروهای بیشتر را دارد.

سیاست‌گذاری واحد حسابرسی عملیاتی از سوی کمیته حسابرسی عملیاتی با عضویت دو عضو هیئت عامل و معاونت توسعه مدیریت، سرپرست واحد حسابرسی عملیاتی و یک مدیر ارشد تعیین می‌شود.

در سال جاری کار حسابرسی عملیاتی هفت شرکت از جمله ۴ بانک بزرگ تخصصی و تجاری دولتی و دو طرح تملک دارائی سرمایه ای به پایان رسیده و انجام حسابرسی ۷ شرکت در جریان است.

در راستای توسعه زیربنایی واحد حسابرسی عملیاتی اقدامات زیر انجام شده است:

الف- فصل‌های ۱، ۲، ۳، ۷ و ۸ از نسخه سال ۲۰۰۳

کردند، در سال ۱۳۸۷ تشکیل شد. این کمیته با تشکیل چندین جلسه در سال ۱۳۸۷ نسبت به تنظیم دستورالعمل‌هایی برای چگونگی اداره روند فعالیت‌های واحد و پرداخت حق جذب کارکنان اقدام کرد.

تعداد پرسنل واحد خدمات سیستم و مشاوره مالی مدیریتی در رده‌های مختلف، در سال ۱۳۸۷ نسبت به سال ۱۳۸۶ کاهش یافته، لیکن با وجود این مسئله تعداد و مبالغ پروژه‌های در دست اجرای واحد افزایش داشته است به طوری که این واحد در سال ۱۳۸۷ تعداد ۱۱ قرارداد ارائه خدمات در دست اجرا داشته و ۹ بررسی اولیه انجام داده است. این در حالی است که در سال ۱۳۸۶ تعداد بررسی‌های انجام یافته ۳ مورد و پروژه‌های در دست اجرا ۱۰ مورد بوده است. سیاست‌گذاری واحد خدمات سیستم و مشاوره مالی مدیریتی از سوی کمیته مربوطه تعیین می‌شود.

فصلنامه حسابرس

فصلنامه به منظور ارتقای دانش همکاران سازمان حسابرسی و سایر حساب‌برسان، حسابداران و علاقه‌مندان به این حرفه با مباحث و موضوع‌هایی در حوزه‌های حسابرسی، حسابداری، مالی، با هدف طرح مسائل روز حسابداری و حسابرسی، قوانین و مقررات مالیاتی و کاربرد فناوری اطلاعات در حسابداری، هر سه ماه یک‌بار منتشر می‌شود. تاکنون ۴۳ شماره از این فصلنامه منتشر شده است.

در سال ۱۳۸۷ شورای مدیریت با عضویت مدیر عامل، سردبیر و چهار نفر از مدیران و کارشناسان فنی سازمان حسابرسی و بهره‌گیری از نظرات استادان و صاحب‌نظران متعدد به‌عنوان داوران علمی مجله حسابرس را اداره کرده است. در سال یاد شده شورای مدیریت مجله سیاست‌های زیر را دنبال کرده است:

● در هر شماره حداقل یک مقاله دانشگاهی به چاپ رسیده است.

● با عنایت به نظرات دریافتی از خوانندگان محترم مجله حسابرس، برای هر شماره موضوع محوری تعیین نشده

است، بلکه از میان مطالب دریافتی، موضوعات روز و کاربردی مانند صورت‌های مالی تلفیقی، سیستم‌های اطلاعاتی، استانداردهای حسابداری و حسابرسی و نیز حسابرسی عملیاتی انتخاب و به چاپ رسیده است.

● مباحث خاص حقوقی مورد نیاز حساب‌برسان مانند «تشکیل مؤسسه حسابرسی با مسئولیت محدود»، «تشکیل، اداره و انحلال مؤسسات و شرکت‌های دولتی» و موضوعات روز مانند «تجارت الکترونیک»، «مالیات ارزش افزوده»، «طرح تحول اقتصادی دولت نهم» در قالب مقاله و همچنین «سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی ج.ا.ا.» در قالب میزگرد بررسی شده است.

● اخبار سازمان، پیام‌های حرفه‌ای، اندیشمندان حسابداری، تفسیر مالیاتی و گنجینه حسابداری به عنوان ستون ثابت به چاپ رسیده است.

مجله حسابرس با شمارگان هشت هزار نسخه در هر شماره و با گستره توزیع سراسر ایران به وسیله واحد امور مشترکین مجله، بخش کتاب فروشی سازمان حسابرسی، کتاب‌فروشی دانشگاه‌ها و کیوسک‌های معتبر روزنامه‌فروشی‌های تهران و شهرستان‌ها و همچنین انتشارات ترمه توزیع شده است.

● چاپ ۴۷ شماره رسانه داخلی از شماره ۴۵۵ تا ۵۰۱ که با گستره توزیع در سطح داخل سازمان و برای همکاران انتشار می‌یابد. مطالب رسانه داخلی برگزیده‌ای از اخبار داخلی و بین‌المللی در زمینه حسابداری، حسابرسی و اقتصادی و سیاسی مورد نیاز حساب‌برسان است.

● مرکز اطلاع‌رسانی الکترونیکی مجله حسابرس به آدرس www.hesabras.org علاوه بر اطلاع‌رسانی دارای بخش‌های متنوعی برای جذب و همکاری مخاطبان، مشارکت در رویدادهای حرفه‌ای، دریافت مقاله و همچنین دارای بخش‌های نظرسنجی، است.

کتابخانه سازمان حسابرسی

کتابخانه سازمان حسابرسی در سال ۱۳۵۹ (اولین سال

جدول زیر نشان داده شده است:

طبقه بندی کارکنان برحسب مدرک تحصیلی

مدرک تحصیلی	تعداد	%
دکترا	۱۰	۵۵%
کارشناسی ارشد	۱۶۶	۹/۵%
کارشناسی	۱۴۷۱	۸۰/۲%
فوق دیپلم و پایین تر	۱۸۶	۱۰/۲%
جمع	۱۸۳۳	۱۰۰

طبقه بندی کارکنان برحسب مسئولیت های شغلی در

جدول زیر نشان داده شده است:

طبقه بندی کارکنان برحسب مسئولیت های شغلی

شغل	تعداد
مدیرعامل و هیئت عامل	۷
هیئت عالی نظارت	۵
معاونین مدیرعامل	۲
مدیران ارشد	۱۸
مدیران فنی	۶۶
مدیران پشتیبانی	۴
سرپرست ارشد حسابرسی	۱۲۷
سرپرست حسابرسی	۲۳۷
حسابرس ارشد	۳۳۵
حسابرس	۷۶۳
کارشناس و کارشناسان ارشد	۳۵
سایر کارکنان	۲۳۴
جمع	۱۸۳۳

تشکیل مؤسسه حسابرسی سازمان صنایع ملی و سازمان برنامه) به نام کتابخانه مؤسسه حسابرسی سازمان صنایع ملی و سازمان برنامه تأسیس شد و به تدریج توسعه یافت به طوری که تا دوازدهم بهمن ماه ۱۳۶۳ دارای ۱۵۰۰ جلد کتاب و جزوه شد.

این کتابخانه در سال ۱۳۶۶ که مؤسسه حسابرسی سازمان صنایع ملی و سازمان برنامه با شرکت سهامی حسابرسی در هم ادغام شد به «کتابخانه سازمان حسابرسی» تغییر نام داد.

کتابخانه سازمان حسابرسی در حوزه های تخصصی حسابداری، حسابرسی، اقتصاد امور مالی، مدیریت، کامپیوتر و آمار در حدود ۶۰۰۰ عنوان کتاب انگلیسی، ۴۵۰۰ عنوان کتاب فارسی، ۱۰ عنوان مجله تخصصی انگلیسی و ۴۲ عنوان مجله تخصصی فارسی دارد که بخش اعظمی از این مجموعه شامل کتاب های مرجع حسابداری و حسابرسی مانند استانداردهای حسابداری و حسابرسی آمریکا، انگلستان، کانادا، استرالیا است. کتابخانه اکنون دارای ۱۴۰۰۰ عنوان کتاب و نشریات مختلف است.

کارکنان

حدود ۸۷ درصد از کارمندان سازمان را کارکنان حرفه ای تشکیل می دهند. بیش از ۲۶۰ نفر از آنان حسابدار رسمی و عضو جامعه حسابداران رسمی ایران و بیش از ۸۷ نفر عضو کانون کارشناسان رسمی دادگستری هستند.

طبقه بندی کارکنان حرفه ای برحسب مدرک تحصیلی در

HESABRAS

HESABRAS
(AUDITOR)

Quarterly Publication

No.43

Winter 2009

Licence Holder
Audit Organization

Director
Hooshang Naderian

Editor in Chief
Zahra Lashgari(Ph.D)

Management Council
Kazem Najafi Elmi (Ph.D)
Zahra Lashgari(Ph.D)
Shahnaz Mashayekh (Ph.D)
Morteza Asadi ,Mahmoud
Shali ,Vali Sajedi

HESABRAS

No.46 , 2nd Alley, Chehel Sotoon St. , Fatemi Sq. , Tehran, Iran,
P.O. Box:14335/479

E-mail:editor@hesabras.org
www.hesabras.org